UUTISET

On hätkähdyttävää, että Euroopan lama on syvempi kuin 1930-luvulla. Harjoitettu europolitiikka on käytännössä tuhonnut vientimarkkinat. **PROFESSORI PERTTI HAAPARANTA**

Taloustilanne synkkä Suomessa ja EU:ssa

Suomen taloutta painavat alas sekä sisäiset että ulkoiset tekijät, arvioitiin valtiovarainvaliokunnan avoimessa kuulemistilaisuudessa.

Professori **Sixten Korkman** pitää Suomen ja Euroopan talousnäkymiä murheellisina.

”Euroopassa murheina ovat velan korkea taso ja investointien vähäisyys, sekä yhä jatkuva eurokriisi. Lisäksi ongelmia aiheuttavat Ukrainan kriisi ja Venäjän heikkous.”

Korkman ennakoi Eurooppaan vaisua talouskasvua seuraaville kymmenelle vuodelle.

”Tuskin talous kokonaan hyytyy, mutta siirrytään hitaan kasvun aikaan. Maailma on tilassa, jossa epävakaus on suurta.”

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan ensimmäinen avoin kuulemistilaisuus Suomen talouden tilanteesta järjestettiin tiistaina Helsingissä.

Talousasiantuntijat keskustelivat näkymistä liittyen valtion ensi vuoden talousarvioon.

KARI SALONEN

Eduskunnan valtiovarainvaliokunnan sosiaalidemokraattiset jäsenet Jouko Skinnari (vas.), Kari Rajamäki ja Matti Saarinen kuuntelivat tiistaina asiantuntija-arvioita Suomen talouden tilasta.

Aalto-yliopiston taloustieteen professori Sixten Korkman kuvaa kotimaisen teollisuuden romahduksia katastrofaalisiksi.

Eurokriisi painaa Suomea

Suomen taloutta painavat sekä sisäiset että ulkoiset tekijät.

Kansainvälinen finanssikriisi sekä eurokriisi ovat heijastuneet Suomeen.

”On hätkähdyttävää, että Euroopan lama on syvempi kuin 1930-luvulla. Harjoitettu europolitiikka on käytännössä tuhonnut vientimarkkinat”, sanoo professori **Pertti Haaparanta**.

Dosentti **Jaakko Kiander** huomauttaa, että maailman suurimpana markkina-alueena EU:lla on ratkaisun avaimet käsissään.

”EKP ja EU-komissio ovat epäonnistuneet harjoittamassaan politiikassa. Jos muutosta ei tule, Eurooppa muuttuu Argentiinaksi.”

Suomi kärsii myös suurista sisäisistä ongelmista.

”Suomea on kohdannut katastrofi viennin ja teollisuuden peruspilareiden luhistumisen myötä. Metalli-, it- ja metsäteollisuuden romahdukset ovat jättäneet jälkensä”, Korkman korostaa.

Velkaelvytystä vai kertasäästöjä?

Professori Haaparanta tuomitsee Euroopassa harjoitetun ”paastopolitiikan.”

”Leikkauspolitiikka euroalueella on keskeisin syy nykyisiin ongelmiin. Jos Italia ja Ranska pakotetaan seuraavaksi paastopolitiikan tielle, se romahduttaa Saksan talouden”, Haaparanta varoittaa.

Leikkausten vaihtoehdoksi hän tarjoaa velkaelvytystä.

”Elvytys voi jopa vähentää julkisen velan osuutta bruttokansantuotteeseen. Näkemystä tukee muun muassa kansainvälisen valuuttarahasto IMF:n raportti.”

Valtion taloudellisen tutkimuskeskuksen ylijohtaja **Juhana Vartiainen** suhtautuu elvytykseen kielteisemmin.

”Törmää usein väitteeseen, että nyt kannattaisi elvyttää ja säästää sitten, kun talous taas kasvaa. Siihen sisältyy suuri riski. Kun olisi päästy normaalitilaan, olisivat kestävyysvaje ja julkisen talouden rakenteellinen alijäämä edelleen läsnä entistä voimakkaampina.”

”Niiden hoitaminen syöksisi talouden uudelleen taantumaan. Järkevintä on sopeuttaa julkistaloutta sekä bruttokansantuotteen tasoa samalla aikajänteellä.”

”Luottoluokituksen lasku odotettua”

Elinkeinoelämän tutkimuslaitoksen tutkimusjohtajan **Markku Kotilaisen** mukaan luottoluokituksen lasku oli odotettu päätös.

”Kasvunäkymät ovat heikentyneet ja huono kasvu on alkanut näkyä julkisessa alijäämässä. Kun Suomen tilanne vielä heikentyi lisää Venäjän takia, ei luottoluokittajalla ollut muuta vaihtoehtoa kuin luokituksen alentaminen.”

Myös Vartiainen pitää päätöstä odotettuna.

”Luokituksen alenemisen suorat vaikutukset ovat vähäisiä.”

JUKKA KOIVULA

PÄIVÄN KYSYMYS

Mikä on Yujun juju?

Kauppoihin on ilmestynyt syys–lokakuussa Valion uusi tuote, joka on nimetty Yuju-vilvoitusjuomaksi. Mainoksessa todetaan, että se on ”helppo juoda, vaikea selittää”. **Onko teiltä kysytty, ettekö te tiedä, mitä olette kehittäneet, uusiutumisjohtaja Taru Pilvi Valiosta?**

Hauska kysymys! Ihme kyllä ei ole. Meillä on aina periaatteena, että kuluttajalle pitää pystyä selittämään, mitä meidän tuotteemme ovat. Yuju on kuitenkin sellaista, mitä ei ennen ole ollut. Se on vähän kuin maitoa ja vähän kuin mehua, mutta se ei kuitenkaan ole kumpaakaan niistä.

Alkuun olikin vaikea hyväksyä, että se ei vain ole selitettävissä. Yuju ei ole juotava jugurtti vaan täysin uudenlainen ohut, maitopohjainen juoma.

Meillä on ollut tuotekehityksessä mukana nuorista koostuva ohjausryhmä. Sen ansiosta meille selvisikin, että meidän ei pidä yrittääkään selittää uutta tuotetta. Se tekee siitä paljon kiinnostavamman.

No mikä on Yujun juju?

Siinä yhdistyvät veden raikkaus, mehun maku ja maidon hyvät ominaisuudet. Se valmistetaan maidosta kaksoisfermentoinnilla, sekä jugurttihapatteen että hiivan avulla.

Yujun idea on Japanista. Siellä on myynnissä samankaltainen tuote, jonka juuret ulottuvat aina Tšingis Khanin sotaretkiin asti. Yuju ei kuitenkaan ole sen kopio vaan aivan oma tuotteensa.

Venäjän EU:lle asettamat pakotteet eivät koske mehuja. Myydäänkö Yujua jo Venäjällä?

Tällä hetkellä sitä myydään vain Suomessa.

Venäläisille tämäntyyppinen tuote on tuttu. Pieniä määriä vastaavaa tuotetta viedään Venäjälle Koreasta.

JUHANI REKU

Yuju-juoman esikuva on japanilainen Calpis. Yuju on ollut myynnissä syyskuusta lähtien.

Sirpaleministerit pois ja esikunnille selvät säännöt

Ministeriöiden johtamista selkeyttäisi, jos kussakin ministeriössä olisi lähtökohtaisesti vain yksi ministeri, pohtii hallituksen rakennetta uudistava parlamentaarinen komitea.

Poikkeuksen tekevät toimialaltaan laajat ministeriöt.

Sirpaleministerit on koettu hankaliksi. Heillä voi olla vastuita useista ministeriöstä tai heitä on ministeriössä enemmän kuin kaksi.

Komitea luovutti tiistaina väliraporttinsa liikenne- ja kuntaministeri **Paula Risikolle** (kok.). Lopullinen mietintö valmistuu tammikuussa.

Pääministeri **Jyrki Kataisen** (kok.) hallitus otti iltakoulussaan 2012 tavoitteeksi, että hallituksesta muodostetaan nykyistä yhtenäisempi rakenteellinen kokonaisuus.

Isolle virastolle ”ei”

Hallituksen toimintatapoja pitää väliraportin mukaan uudistaa, sillä ne ovat jääneet jälkeen tehtävien monimutkaistuessa.

Ministeriöiden vallan kasvu on raportin mukaan lisännyt hallituksen päätöksenteon jakautumista sektoreittain. Sääntelystä tulee helposti sektorikohtaista ja siiloutunutta. Lainsäädännön kokonaisuudet sivuavat kuitenkin yhä useammin enempää kuin yhtä hallinnonalaa.

Komitea ei innostunut ajatuksesta, että hallitus saisi oikeuden päättää itse ministeriöiden määrästä.

Myöskään ajatus yhdestä valtioneuvostovirastosta, joka nielaisi kaikki ministeriöt osastoikseen, ei saanut suurta kannatusta.

Ajatuksen ruotsalaistyyppisestä valtioneuvostovirastosta nosti esille kuntaministeri **Henna Virkkunen** (kok.) vuosi sitten.

Selkeyttä rooleihin

Komitea kaipaa pelisääntöjä poliittisille esikunnille. Nyt yhteisiä kriteerejä sille, miten poliittiset valtiosihteerit jaetaan ministereiden kesken, ei ole. Pelisäännöt puuttuvat myös valtiosihteerien ja poliittisten avustajien määräämisestä.

Raja poliittisen johtamisen ja virkamiesjohtamisen välillä ei raportin mukaan ole kirkas.

Erityisesti valtiosihteereiden ja kansliapäälliköiden välinen työnjako vaatii täsmentämistä.

Selkeytystä kaipaa myös ministerivaliokuntien, epäviralliset työryhmien, iltakoulun ja hallituspuolueiden puheenjohtajien kokousten tehtävien ja roolien selkeyttäminen valtioneuvostoasioiden valmistelussa.

Komitea miettii, pitäisikö hallitusohjelmasta tehdä nykyistä strategisempi linja-asiakirja.

Johtovirat määräaikaisiksi

Komitea antoi myös linjauksia ylimmän virkamiesjohdon uudistamisesta.

Ylimmän johdon tehtävät olisivat jatkossa aina määräaikaisia ja viiden vuoden pituisia. Uudistus koskisi noin sataa virkamiestä ja vain uusia nimityksiä.

PAULA LIESMÄKI

VALTIONEUVOSTO

Sata vuotta vanha rakenne

Valtioneuvoston rakenne vastaa pitkälti itsenäisyytemme alun tilannetta.

Itsenäistyneellä Suomella oli 11 ministeriötä vuonna 1918, nyt 12.

Hallinnossa suurimmat muutokset ovat koskeneet aluehallinto- ja virastotasoa. Ministeriöiden lukumäärä ja toimialat ovat pysyneet varsin vakaina.

Merkittävimpiä muutoksia ovat sosiaaliministeriön toimialan laajentuminen sosiaali- ja terveysministeriöksi 1968, ympäristöministeriön perustaminen1984 ja kauppa- ja teollisuusministeriön sekä työministeriön yhdistyminen uudeksi työ- ja elinkeinoministeriöksi 2008.

Ajoneuvovero ja sakot tuovat usein maksuhäiriömerkinnän

Ajoneuvoveron laiminlyönti aiheuttaa paljon merkintöjä maksuhäiriöistä. Sakkoja, terveyskeskusten maksuja ja tarkastusmaksuja jää maksamatta.

Luottotietoyhtiö Bisnode selvittää julkisten palvelujen maksuja jäävän paljon maksamatta. Seurauksena on merkintä maksuhäiriöstä.

”Maksamattomista laskuista kertyy kunnille, kaupungeille ja valtiolle 150 miljoonan euron saatavat”, toimitusjohtaja **Juha Airaksinen** Bisnodesta laskee.

Suuri osa on summaltaan pieniä maksuja.

Ajoneuvoverojen laiminlyöntejä kirjataan luottotietojen rekisteriin yhteensä puoli miljoonaa. Saatavat niistä ovat melkein 76 miljoonaa euroa.

Suomalaiset autoilijat jättävät maksamatta seitsemän miljoonaa euroa pysäköinnin virhemaksuja. Perintään menee liki 120 000 parkkisakkoa.

Yhteiskunnallisista maksuista kirjataan reilu 1,2 miljoonaa maksuhäiriötä.

”Näitä maksuhäiriöitä on yllättävän paljon”, Bisnoden markkinointijohtaja **Pär Österlund** kommentoi.

Maksuhäiriöt liitetään pikavippeihin ja kulutusluottoihin. Niitä Bisnode ei tilastoinnissaan erittele. Velkasuhteeseen perustuvat miljardin euron saatavat.

Summana selvästi suurin ovat merkinnät maksamattomista laskuista ja niiden epäonnistuneesta perinnästä, yli kolme miljardia euroa.

Suomen Asiakastiedon mukaan kesäkuun lopussa 365 000 suomalaisella oli merkintä maksuhäiriöstä. Lamavuosien ennätys ennakoitiin syksyllä ohitettavan.

Pikavippejä myöntävien yhtiöiden toimintaa rajoitettiin vuosi sitten. Tämä vähensi hieman merkintöjä näistä lainoista.

”Ennen merkintöjä tuli satasen vipeistä, ja nyt ne syntyvät suuremmista luotoista”, Asiakastiedon liiketoimintajohtaja **Jouni Muhonen** kertoo tiedotteessa.

Bisnode on ruotsalaisen luottotietoyhtiön tytäryhtiö. Yhtiö on myös markkinointiyhtiö, joka päivittää asiakasrekistereitä sekä kohdentaa markkinointia ja riskienhallintaa.

”Meillä on asiakkaina rahoitusyhtiöitä ja pikaluottoyhtiöitä”, Österlund sanoo.

Bisnode jakaa Suomen markkinoita Asiakastiedon kanssa. Pääomasijoittaja Ratos omistaa emoyhtiöstä 70 prosenttia ja viestintäkonserni Bonnier loput.

Ratoksella on Finnkino-elokuvateatterit Suomessa. Bonnier omistaa täällä MTV-televisioyhtiön sekä kustannusyhtiö Tammen ja WSOY:n.

JUHANI VIITALA

» Ennen merkintöjä tuli satasen vipeistä, ja nyt ne syntyvät suuremmista luotoista.«

JOUNI MUHONEN

Rakentaminen vähenee jo kolmatta vuotta

Rakentaminen supistuu Rakennusteollisuuden mukaan tänä vuonna kaksi prosenttia. Menossa on jo kolmas peräkkäinen vuosi, kun rakentamisen määrä vähenee. Ensi vuonna supistumisen ennustetaan jatkuvan edelleen.

Rakentamisalan valopilkku on korjausrakentaminen, joka kasvaa tasaisesti. Sen sijaan uudisrakentamisen aloitukset ovat 1990-luvun laman tasolla eikä parannusta ole näkyvissä.

Talonrakennustöitä aloitetaan tänä vuonna 29 miljoonaa kuutiometriä, joka on kuusi prosenttia vähemmän kuin viime vuonna. Ensi vuonna aloituskuutioiden ennakoidaan pysyvän samalla tasolla.

”Erityisen syvässä kuopassa tällä hetkellä on teollisuusrakennusten ja omakotitalojen rakentaminen. Talouden epävarmuus on jäädyttänyt teollisuuden investoinnit sekä kuluttajien rohkeuden ryhtyä oman talon pystyttämiseen”, Rakennusteollisuus RT:n pääekonomisti **Sami Pakarinen** sanoo.

JAANA KANKAANPÄÄ

Uudisrakentamisen aloitukset ovat 1990-luvun laman tasolla eikä parannusta ole näkyvissä.

Tänä ja ensi vuonna omakotitalojen aloituksia ennakoidaan kertyvän vain 6 000, mikä olisi historian pienin määrä. 2000-luvun puolivälissä aloituksia oli yli 16 000 vuodessa.

Valmiiden myynnissä olevien kerrostaloasuntojen määrä on kasvanut selvästi. Kuluttajien kysyntä on heikkoa, mutta asuntorahastot ovat olleet yhä aktiivisia, mikä on pitänyt asuntotuotantoa yllä.

”Normaaleja vuokra-asuntoja rakennetaan edelleen tarpeeseen nähden liian vähän, koska monet rakennuttajat eivät pidä valtion tukiehtoja mielekkäinä”, Rakennusteollisuus RT:n toimitusjohtaja **Tarmo Pipatti** toteaa.

”Toisaalta on myös rakentajia, joilla olisi muuten kaikki valmiudet olemassa, mutta tontteja ei ole saatavilla. Tilanne ei siis ole muuttunut mitenkään.”

JOUKO KYYTSÖNEN

Suomi saa yhä edullista lainaa

Suomen valtio saa markkinoilta lainaa alhaisella korolla edelleen, vaikka luokitusyhtiö Standard & Poor’s alensi Suomen luottoluokitusta.

Valtiokonttori myi tiistaina valtion 14 vuoden viitelainaa 1,41 prosentin korolla, mikä vastaa lainojen tämänhetkistä jälkimarkkinakorkoa.

Korkotaso on historiallisesti hyvin alhainen. Lainan kysyntä oli uutistoimisto STT:n mukaan hyvin tavanomaisella tasolla.

Valtion lainanotolla rahoitetaan erääntyvää valtionvelkaa sekä valtion talousarvion alijäämää. Lainan suuruus on miljardi euroa.

Lainatarjouksia Valtiokonttorille jätettiin tiistaina liki 1,2 miljardin euron edestä.

Luottoluokituksen laskun vaikutukset Suomen lainakorkoihin ovat olleet hyvin vähäisiä. Maatilojen rakentamiseen sen ei odoteta vaikuttavan.

Rakennusinsinööri **Reijo Mustonen** Pro Agriasta sanoo maatiloilla jännitettävän, mitkä ovat investointitukien ehdot seuraavalla ohjelmakaudella.

”Tämän rahoituksen ehdot vaikuttavat rakentamiseen enemmän kuin luottoluokitus.”

Tutkimusjohtaja **Markus Lahtinen** Pellervon taloustutkimus PTT:stä ennakoi uuden luottoluokituksen vaikuttavan pitkän päälle. Markkinatilanne sanelee vaikutuksen suuruuden.

”Taustalla on kyvyttömyys tehdä päätöksiä talouden ongelmien korjaamiseksi. Veroaste nousee sen takia voimakkaasti.”

Suomen ja Hollannin kymmenvuotisten valtionlainojen jälkimarkkinatasot ovat tällä viikolla liikkuneet hyvin samalla tasolla kuin ennen luokituksen muutosta.

Standard & Poor’s laski Hollannin luottoluokitusta vuosi sitten. Suomen se laittoi samaan AA+-koriin kaksi viikkoa sitten parhaasta AAA-luokasta.

Kaksi muuta suurta luokittajaa Moody’s ja Fitch pitivät Suomen luokituksen parhaalla tasolla.

JUHANI VIITALA

TALOUDESTA LYHYESTI

Työttömyys kasvoi eniten rintamailla

Työttömyysaste nousi Tilastokeskuksen mukaan syyskuussa 8,2 prosenttiin. Vuosi sitten se oli 7,6 prosenttia. Työttömiä oli nyt 218 000. Tämä on 19 000 vuoden takaista enemmän.

Työttömyys lisääntyi työvoimatoimistojen mukaan eniten Uudellamaalla, Pohjanmaalla ja Varsinais-Suomessa. Ne tilastoivat syyskuun lopussa 315 000 työnhakijaa.

Puhakka luotsaa Kansan Uutisia

Kansan Uutisten uudeksi päätoimittajaksi on nimitetty **Sirpa Puhakka**. Aiemmin Puhakka on toiminut muun muassa vasemmistoliiton puoluesihteerinä sekä Helsingin kaupunginvaltuuston ja -hallituksen jäsenenä.

Hänellä on monipuolinen tausta vasemmistoliitossa sekä Kansan Uutisten toimittajana.

Puhakka aloittaa kolmivuotisen kautensa päätoimittajana tammikuun alussa. Määräaikaisuus on hänen oma toiveensa.

Kone paransi jälleen tulostaan

Hissiyhtiö Koneen tulos parani vuoden takaisesta. Yhtiön tulos ennen veroja oli heinä–syyskuussa reilut 280 miljoonaa euroa. Vuotta aiemmin tulos oli 272 miljoonaa.

Liikevaihto kasvoi kahdeksan prosenttia. Liikevaihdon kasvu oli voimakkainta Aasian ja Tyynenmeren alueella. Yhtiön tilaukset kasvoivat kaikkialla maailmassa.

Itella karsii logistiikkaa

Itella aloittaa Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa noin 300:aa henkilöä koskevat yt-neuvottelut. Henkilöstön vähentämistarve selviää neuvottelujen aikana.

Itella laajeni Pohjoismaihin vuonna 2005. Talouden taantuma ja alan kova kilpailu ovat yhtiön mukaan heikentäneet toiminnan kannattavuutta.

PI-forumit viljelijöille etuhintaan

Pellervo-instituutin PI-johtamiskoulu tarjoaa viljelijöille mahdollisuuden osallistua syksyn vilja-, liha- ja maitoforumeihin erikoishintaan. Forumia kohti viljelijähinta on 150 euroa (+ alv), kun se normaalisti on 345 euroa (+ alv).

Hintatarjous on viljelijöille, jotka osallistuvat omalla kustannuksellaan. Yritykset ja vastaavat maksavat edustajistaan normaalihinnan.

Lihaforum järjestetään 5.11. ja viljaforum 6.11. Tampereella, maitoforum 20.11. Helsingissä.

Lihaforumissa puhutaan vastuullisuudesta, viljaforumissa markkinariskeistä ja perheviljelmän menestymismahdollisuuksista, ja maitoforumissa kiintiöiden poistumisesta, markkinoista ja kilpailulainsäädännöstä. Kaikissa forumeissa on sekä kotimaisia että ulkomaisia asiantuntijoita.

PI-johtamiskoulu on Pellervo-instituutin koulutuskeskus. Instituutti on Pellervo-Seuran ja MTK:n omistama yhtiö.

MT

www.johtamiskoulu.fi